

NEUROLOGIA GENERAL I DEL LLENGUATGE

50007

FITXA DE L'ASSIGNATURA

I. IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura: Neurologia general i del llenguatge (Codi 23864)

Titulació: Diplomatura de Logopèdia

Tipus d'assignatura: Troncal (X) Obligatòria () Optativa ()

Crèdits ECTS¹: 6

II. OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

Al finalitzar l'assignatura l'alumne haurà d'haver assolit el coneixement dels principals sistemes funcionals cerebrals i les conseqüències de la seva desorganització a causa de lesions o malalties del sistema nerviós central, i haurà de saber aplicar aquests coneixements a l'estudi sistemàtic de la patologia del llenguatge d'origen neurològic, com a base per a introduir-se en les tècniques específiques de rehabilitació dels corresponents trastorns.

III. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES A DESENVOLUPAR:

- Integració dels coneixements neuroanatòmics i neurofisiològics en el context de la vida de relació de les persones.
- Comprensió del funcionament holístic del cervell i visió multidimensional de la relació de la persona amb el món extern.
- Comprensió de la importància de les lesions i malalties cerebrals com a distorsionadores de la vida de relació.
- Necessitat de plantejaments multifuncionals oberts per atendre el problema global en les relacions personals, familiars i socials de la persona amb una lesió o malaltia cerebral.

IV. METODOLOGIES DOCENTS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE

Breu descripció de les activitats dutes a terme per tal d'assolir els objectius formatius i les competències.

¹ 1 crèdit ECTS= 25 hores (hores de treball a classe + hores de treball autònom)

- a) Estratègies d'Ensenyament-Aprenentatge desenvolupades pel professor
 - explicacions en format clàssic de classes magistrals
 - orientació sobre bibliografia a estudiar
 - presentació i estudi de casos clínics il·lustrant la patologia explicada
 - exercici de reflexió sobre la patologia neuropsicològica
- b) Activitats que realitzaran els alumnes
 - assistència a les sessions, especialment les presentacions de casos
 - ordenació, estudi i assimilació del material docent
 - autoavaluació en format digital (xarxa) que permet analitzar els coneixements assolits en funció del material bibliogràfic recomanat.

V. CONTINGUTS I BIBLIOGRAFIA

1. Introducció a l'estudi de les funcions cerebrals superiors.
 - 1.1. Organització cerebral.
 - 1.2. Lòbuls i funcions.
2. El desenvolupament de la neuropsicologia.
 - 2.1. Abans del segle XIX.
 - 2.2. El naixement de la neuropsicologia moderna.
 - 2.3. Centres, associacions i models funcionals.
 - 2.4. El segle XX.
3. Les afàsies.
 - 3.1. Concepte i definició.
 - 3.2. Clínica de les afàsies.
4. Semiologia.
 - 4.1. Semiologia de l'afàsia motora.
 - 4.2. Semiologia de l'afàsia sensorial.
5. Classificació de les afàsies.
 - 5.1. Afàsia de Broca.
 - 5.2. Afàsia de Wernicke.
 - 5.3. Afàsia global.
 - 5.4. Afàsia amnèsica.
 - 5.5. Afàsia de conducció.
 - 5.6. Afàsies transcorticals.
 - 5.7. Alèxia i agrafia.
6. Les disàtries.
 - 6.1. Concepte i definició. Diagnòstic diferencial.
 - 6.2. Clínica i semiologia dels diferents tipus de disàtries.
7. Etiologia dels trastorns del llenguatge d'origen neurològic.
 - 7.1. Patologia cerebrovascular.
 - 7.2. Traumatisme cranial.
 - 7.3. Tumors cerebrals.
 - 7.4. Malalties infeccioses del sistema nerviós.
 - 7.5. Malalties desmielinitzants.
 - 7.6. Demències.

- 7.7. Altres causes de trastorns neuropsicològics.
- 8. Agnòsies i apràxies.
 - 8.1. Concepte i definició.
 - 8.2. Classificació de les agnòsies.
 - 8.3. Classificació de les apràxies.
- 9. Altres trastorns neuropsicològics.
 - 9.1. Atenció.
 - 9.1.1. Alerta fàstica.
 - 9.1.2. Alerta tònica.
 - 9.1.3. Atenció selectiva.
 - 9.1.4. Atenció dividida.
 - 9.1.5. Atenció sostinguda.
 - 9.2. Memòria.
 - 9.2.1. Memòria explícita.
 - 9.2.2. Memòria implícita.
 - 9.3. Funcions executives.
 - 9.3.1. Iniciativa.
 - 9.3.2. Raonament abstracte.
 - 9.3.3. Planificació.
 - 9.3.4. Autoregulació.
 - 9.3.5. Resolució de problemes.
- 10. Les tres grans unitats funcionals.
 - 10.1. La unitat per regular el to i la vigília.
 - 10.2. La unitat per obtenir, processar i emmagatzemar informació.
 - 10.3. La unitat per programar, regular i verificar l'activitat mental.
- 11. La reorganització de les funcions cerebrals.
 - 11.1. El pacient amb una lesió cerebral adquirida.
 - 11.2. Trastorns derivats d'una lesió cerebral.
 - 11.3. Relació d'aquests trastorns amb la comunicació.
 - 11.4. L'equip interdisciplinari en el procés de rehabilitació.
 - 11.5. Nivells d'intervenció:
 - 11.5.1. Dèficit.
 - 11.5.2. Discapacitat.
 - 11.5.3. Minusvàlua.

Bibliografia:

- Bhatnagar, S. i Andy O. *Neurociencia para el estudio de las alteraciones de la comunicación*. Masson, Barcelona, 1997.
- Boller, F. i Grafman, J. *Handbook of Neuropsychology* (diversos volums). Elsevier, Amsterdam, 1990.
- Hécaen H. i Albert, M. *Human Neuropsychology*. John Wiley & Sons, New York, 1978.
- Junqué, C. i Barroso, J. *Neuropsicología*. Síntesis, Madrid, 1994.
- Leischner, A. *Afasias y trastornos del lenguaje*. Salvat, Barcelona, 1982.
- Lowe, R. i Webb, W. *Neurología para los especialistas del habla y del lenguaje*. Panamericana, Buenos Aires, 1988.
- Luria, A.R.. *Cerebro y Lenguaje*. Fontanella, Barcelona, 1978.
- Luria, A.R. *Les fonctions corticales supérieures de l'homme*. PUF, Paris, 1978.

- Luria, A.R. *El cerebro en acción*. Fontanella, Barcelona, 1979.
- Rapin, I. *Disfunción Cerebral en la Infancia*. Martínez Roca, Barcelona, 1987.
- Seron, X. i Jeannerod, M. *Neuropsychologie Humaine*. Mardaga, Liège, 1994.
- Strub R. i Black, F.W. *Organic Brain Syndromes*. Davis Company, Filadelfia, 1981.
- Vendrell, J.M. Bases neurobiològiques del llenguatge. *Infància*, 31, 6-11, 1986.
- Vendrell, J.M. Las afasias. Dins: Perelló, J. (Ed.), *Perturbaciones del lenguaje*. Científico-Médica, Barcelona, 1984.
- Vinken, P., Bruyn, G., Klawans, H. i Frederiks, J.A.M. *Handbook of Clinical Neurology*, Vol. 45: *Clinical Neuropsychology*. Elsevier, Amsterdam, 1985.

VI. AVALUACIÓ

- Valoració de l'assistència, especialment a les sessions clíniques.
- Exercici continuat (xarxa digital) d'autoavaluació.
- Prova final d'avaluació (elecció múltiple).

PLANTILLA DE L'ASSIGNATURA

Temes o blocs temàtics	Competències que es desenvoluparan (del Perfil de Competències de la Titulació)	Metodologies docents d'ensenyament-aprenentatge (incloure activitats presencials i no presencials)	Indicadors de les competències que demostren el seu assoliment.	Procediments d'avaluació i ponderació		Estimació d'hores dedicades a l'assignatura	
				Proced.	Pond.	Professor ²	Alumne ³
1. Introducció 2. Desenvolupament de la neuropsicologia 3. Les afàsies. 4. Semiologia. 5. Classificació de les afàsies. 6. Les disàrtries. 7. Etiologia dels trastorns del llenguatge d'origen neurològic. 8. Agnòsies i apràxies. 9. Altres trastorns neuropsicològics. 10. Les tres grans unitats funcionals cerebrals. 11. La reorganització de les funcions cerebrals.	Aplicació de coneixements teòrics a la pràctica neuropsicològica i logopèdica. Correlacionar diverses àrees de coneixement teòric per obtenir un corpus de praxi professional. Desenvolupar la capacitat de raonament autònom i crític sobre els temes tractats.	Desenvolupament de continguts teòrics. Presentació de casos pràctics de clínica neuropsicològica i logopèdica. Accés continuat a prova d'autoavaluació (xarxa digital).	Interès i participació dels alumnes en les presentacions clíniques. Prova d'anàlisi i reflexió sobre un cas (a mig curs). Observació del desenvolupament dels exercicis d'autoavaluació. Avaluació final.	Anàlisi i reflexió (mig curs) Exercicis d'autoavaluació. Prova final d'elecció múltiple.		70	125

² **Hores professors:** Inclou hores presencials a l'aula, preparació de materials, tutories i avaluació dels estudiants.

³ **Hores estudiants:** Inclou hores presencials a l'aula , tutories, treball autònom.